

Lietuvos bankas sulaukė 7 atsakymų į 2015 m. vasario mėn. viešai paskelbtą konsultacijų dokumentą „Grynųjų pinigų pasiūlos sistemos pertvarka“¹. Atsakymus pateikė 3 bankai, Lietuvos bankų asociacija, UAB EUROCASH1, UAB „G4S Lietuva“ ir UAB „Lietuvos monetų kalykla“.

Respondentų nuomone, šalies grynųjų pinigų pasiūlos sistema iš esmės atitinka nūdienos rinkos poreikius, tačiau yra daug galimybių ją tobulinti. Daugelis respondentų siūlo keisti tam tikrus sistemos procesus, tikisi didesnio Lietuvos banko lankstumo šiuos procesus peržiūrint ir mano, kad efektyvesnis galėtų būti pinigų pervežimo įmonių vaidmuo. Kartu nuogaustaujama, kad padidės bankų išlaidos mokant pinigų pervežimo įmonėms už paslaugas, kurias šiuo metu nemokamai teikia Lietuvos bankas.

Dalis atsakiusių mano, kad Lietuvos teisėje grynųjų pinigų tvarkymo veiklą reglamentuojantys Europos Sąjungos ir Europos Centrinio Banko teisės aktai yra tinkamai įgyvendinti, tačiau tikslinga teisės aktus išaiškinti išsamiau. Grynųjų pinigų tvarkymo procese dalyvaujant ir bankams, ir pinigų pervežimo įmonėms, gali kilti neaiškumų dėl šiems proceso dalyviams taikomų pareigų ir atsakomybės pasidalijimo. Ar pakankamos Lietuvos teisėje nustatytos poveikio priemonės grynųjų pinigų tvarkytojams, komentuoti respondentai kol kas nesiima, nes šios priemonės tik neseniai įsigaliojo. Kartu pripažįstama, kad tikslinga plėsti poveikio priemonių sąrašą, atsižvelgiant į pažeidimo mastą.

Dauguma respondentų mano, kad Lietuvoje galiojančio pinigų pervežimo įmonių veiklos teisinio reguliavimo nepakanka. Pinigų pervežimo įmonės neturi specialaus statuso ir nėra teisinio reguliavimo, kuriuo būtų padedama išvengti jų bankroto situacijų. Nėra reglamentuota ir tai, kaip turėtų būti elgiamasi pinigų pervežimo įmonės bankroto atveju, jos saugyklose esančius grynuosius pinigus perėmus bankroto administratoriui. Kai kurių respondentų nuomone, teisės aktuose būtų tikslinga išsamiau apibrėžti pinigų pervežimo įmonių saugyklose esančių grynųjų pinigų statusą ir veiksmus dėl jų pinigų pervežimo įmonės bankroto atveju, taip būtų galima apsaugoti bankams priklausančius grynuosius pinigus nuo kreditorių reikalavimų ar bankroto administratoriaus klaidų. Dalis respondentų pritaria, kad mokėjimo įstaigos licencijos suteikimas pinigų pervežimo įmonėms šalies grynųjų pinigų pasiūlos sistemą padarytų saugesnę, skaidresnę ir efektyvesnę. Tačiau jie mano, kad pinigų pervežimo veikla galėtų būti laikoma atskira licencijuojamos veiklos rūšimi.

Respondentai pritaria siūlymui peržiūrėti šalies grynųjų pinigų pasiūlos sistemos modelį ir šalyje diegti praktiškesnę bei efektyvesnę grynųjų pinigų pasiūlos sistemą. Lietuvos bankų asociacija ir jos nariai siūlo naujam modeliui suteikti centralizuoto ir veiklos perdavimo modelių savybių. Jie taip pat teigia, kad kurti atskiros grynųjų pinigų tvarkymo įmonės bankai nėra suinteresuoti, nes tam reikėtų didelių investicijų ir apskritai siekiama mažinti grynųjų pinigų kiekį rinkoje. Viešojoje diskusijoje dalyvavusios pinigų pervežimo įmonės mano, kad Lietuvoje tinkamiausias būtų delegavimo arba veiklos perdavimo modelis. UAB „Lietuvos monetų kalykla“ pasiūlė persvarstant monetų tvarkymo procesus aptarti viešojo ir privačiojo sektoriaus jungtinės veiklos arba veiklos perdavimo modelio įgyvendinimo galimybes.

Dauguma respondentų pritaria siūlymui Lietuvoje įgyvendinti grynųjų pinigų depozitinę sistemą. Lietuvos bankų asociacija ir jos nariai mano, kad tokia sistema leistų sutrumpinti grynųjų pinigų ciklą, nes grynųjų pinigų į centrinį banką ir iš jo reikėtų vežioti mažiau. Be to, laikydami lėšas privačiose saugyklose, bankai galėtų operatyviai tarpusavyje paskirstyti perteklinius ar trūkstamus grynųjų pinigų srautus ir taip užtikrinti rinkos poreikius. Viešojoje diskusijoje dalyvavusios pinigų pervežimo įmonės nurodė, kad, kai bankams sumažėja grynųjų pinigų saugojimo išlaidoms, ir pinigų pervežimo įmonėms atsiranda paskata plėtoti esamus ar kurti naujus grynųjų pinigų tvarkymo centrus bei investuoti į šiuolaikišką grynųjų pinigų apdorojimo technologiją.

Viešai skelbiami atsakymai tų respondentų, kurie yra davę sutikimą juos skelbti.

¹ Grynųjų pinigų pasiūlos sistemos pertvarka (2015 m.). Prieiga internete: http://www.lb.lt/gryniju_pinigu_pasiulos_sistemos_pertvarka.